

Sygn. akt VI P 582/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 maja 2014 roku.

Sąd Rejonowy w Białymstoku VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSR Marta Kiszowara

Protokolant: Krzysztof Suszyński

po rozpoznaniu w dniu 30 maja 2014 roku w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa M. O.

przeciwko A. J. (1) prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą (...) w W.

o ustalenie wypadku przy pracy i sprostowanie protokołu powypadkowego

I. Oddała powództwo o ustalenie okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy powódki M. O. w dniu 21 czerwca 2011r. u pozwanego A. J. (1) prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) w W. w S..

II. Oddała powództwo o sprostowanie protokołu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy zatwierdzonego przez pozwanego A. J. (1) prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) w W. na rzecz powódki M. O. z datą 26 marca 2014r.

Sygn. akt VI P 582/13

UZASADNIENIE

Powódka M. O. pozwem skierowanym przeciwko A. J. (1) prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą A. V. w W., początkowo wniosła o ustalenie okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy, jakiemu uległa dnia 21.06.2011r. na terenie hali produkcyjnej zakładu pozwanego, położonego w S. w gminie O., w powiecie (...) oraz zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów procesu. W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazała, że była pracownikiem pozwanego i umówioną pracę wykonywała w S.. W dniu 21.06.2011r. uległa wypadkowi w pracy i przebywała od daty wypadku do końca 2011r. na zwolnieniach lekarskich. Wyjaśniła, że po ustaniu stosunku pracy zgłosiła pozwanemu wypadek przy pracy i wniosła o ustalenie okoliczności i przyczyn tego wypadku oraz stwierdzenie, iż dane zdarzenie jest wypadkiem przy pracy. Pozwany w terminie 14-stu dni nie ustosunkował się do zawiadomienia o wypadku przez powódkę, nie powołał zespołu powypadkowego i nie przystąpił do ustalania okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy. Jak wynikało z pozwu, ponieważ dwukrotne wezwanie pozwanego do sporządzenia protokołu powypadkowego okazało się być bezskuteczne, powództwo w tym zakresie jest konieczne. Powódka podniosła, że żądanie sporządzenia protokołu powypadkowego jest jej niezbędne w celu ustalenia procentowego uszczerbku na zdrowiu oraz uzyskania należnych świadczeń od ZUS-u i PZU Życie (k. 2-2v).

Następnie w piśmie procesowym z dnia 25.04.2014r. powódka wskazała, iż precyzuje pozew wnosząc o ustalenie i sprostowanie treści protokołu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy sporządzonego i zatwierdzonego w dniu 26.03.2014r. przez zespół powypadkowy w składzie (...) - w taki sposób, aby ustalić:

-w pkt. 3 protokołu, iż wypadek zgłosiła M. O. w dniu 21.06.2011r.,

-w pkt. 4 protokołu, że ustalono następujące okoliczności wypadku:

„Poszkodowana M. O. uległa wypadkowi w zakładzie pracy pracodawcy D. A. J. (2) w miejscowości S. dnia 21.06.2011r. Przedmiotowe zdarzenie poszkodowana zgłosiła kierownictwu pracodawcy w dniu wypadku tj. 21.06.2011r. Po zgłoszeniu wypadku poszkodowana została odwieziona do szpitala w B., gdzie stwierdzono złamanie trzonu kości piszczelowej i strzałki lewej oraz złamanie kostki przyśrodkowej lewej. Do przedmiotowego wypadku doszło dnia 21.06.2011r. ok. godz. 6.30 podczas przenoszenia okucia z palety na miejsce montażu. Niosąc okucia poszkodowana przechodziła obok złożonych podestów, które były krzywo ułożone i niezabezpieczone i nagle zwały się poszkodowanej na lewą nogę, w wyniku czego odnosiła obrażenia wyżej opisane.”;

- w pkt. 5 protokołu, że ustalono następujące przyczyny wypadku:

„Stwierdzono, że wyłączną przyczyną wypadku było naruszenie przez pracodawcę przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia, spowodowane przez niego skutek rażącego niedbalstwa. Naruszenie polegało na krzywym ułożeniu podestów i na niezapieczeniu ich. Właściwe ułożenie wymagało równego układania elementu jeden na drugi w jednym rzędzie i każdorazowe zabezpieczenie tych rzędów. Pracodawca nie kontrolując prawidłowego ułożenia podestów przez innych pracowników i nie zabezpieczając ich, naruszył tym samym przepisy bezpieczeństwa pracy, ignorując ewentualne następstwa uczynienia szkody współpracownikom.”;

-w pkt. 6 protokołu, iż skutkiem zdarzenia było złamanie trzonu kości piszczelowej i strzałki lewej, złamanie kostki przyśrodkowej lewej,

-w pkt. 8 protokołu-jako rodzaj wypadku ciężki powodujący czasową niezdolność do pracy;

-w pkt. 9 protokołu-jako wnioski i zalecenia profilaktyczne wpisać: „przeszkolenie pracowników pozwanego odnośnie przepisów bhp. Przeprowadzenie bieżącej codziennej kontroli pracowników układających podesty i palety.”;

-w pkt. 10 protokołu-protokół sporządzono dnia 26.03. 22014r.;

-w pkt. 11 protokołu: „Pracodawca D. A. J. (2) nie dołożył należytych starańw celu udzielenia prawidłowej pomocy medycznej poszkodowanej. Z okoliczności zdarzenia wynika, że pracodawca pragnął zataić fakt wypadku i do takiego działania nakłaniał również poszkodowaną. Dopiero po wytoczeniu sprawy sądowej o ustalenie, że zdarzenia z dnia 21.06.2011r. jest wypadkiem przy pracy został sporządzony protokół opisujący w sposób tendencyjny okoliczności i przyczyny wypadku przy pracy. W przedmiotowej sprawie nic nie stało na przeszkodzie sporządzenia protokołu w określonym ustawowo terminie (k. 73-75). W uzasadnieniu tego żądania powódka wskazała, że jej zdaniem ustalenia dokonane i utrwalone przez pozwanego nie odzwierciedlają stanu faktycznego, a co za tym idzie końcowe wnioski na temat przyczyn oraz okoliczności zdarzenia są błędne. Ponieważ pracodawca nie uwzględnił jej zastrzeżeń do protokołu, zgłoszenie roszczenia do sądu stało się konieczne.”

Pozwany A. J. (1) prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą A. V. w W. ostatecznie uznał powództwo w zakresie ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy, jakiemu uległa powódka w dniu 21.06.2011r. oraz sporządził i dołączył do akt sprawy protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku z dnia 26.03.2014r. W pozostałym zakresie domagał się oddalenia powództwa wskazując, że oceną okoliczności z protokołu zajmie się ZUS przy wnioskach o świadczenia. Także wniósł o nieobciążanie go ewentualnymi kosztami procesu. Jego zdaniem do ich powstania w znacznej mierze przyczyniła się powódka, nie zawiadamiając go na czas o zdarzeniu (k. 34, 92).

Sąd Rejonowy ustalił i zważył, co następuje:

M. O. była zatrudniona u pozwanego A. J. (1) prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą A. V. w W. początkowo na podstawie umowy o pracę na okres próbny od dnia 01.11.2010r. do dnia 31.01.2011r. , na stanowisku pracownika produkcji, następnie na podstawie umowy o pracę czas określony od dnia 01.02. 202011r. do dnia 31.01.2012r., na

stanowisku pracownika produkcji. Stosunek pracy powódki z pozwanym ustał w wyniku rozwiązania z upływem czasu, na który był zawarty (akta osobowe).

Odnosząc się do żądania M. O. o ustalenie okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy, jakiemu uległa dnia 21.06.2011r. wskazać należy, iż pozwany uznał powództwo w tym zakresie (k. 92). Jednocześnie pozwany w dniu 26.03.2014r. sporządził i dołączył do akt sprawy protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku z dnia 21.06.2011r., jakiemu uległa M. O. (k. 36-36v). W przedmiotowym protokole pozwany pracodawca ustalił okoliczności i przyczyny wypadku oraz stwierdził, że zdarzenie jest wypadkiem przy pracy.

W świetle art. 213 § 2 k.p.c. Sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba że uznanie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współzycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. Art. 213 § 2 k.p.c. stwierdza więc, że sąd jest związany uznaniem powództwa i jednocześnie określa granice rozporządzalności nakładając na sąd obowiązek kontroli, czy uznanie nie jest sprzeczne z prawem, z zasadami współzycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. Zachowało aktualność dotychczasowe orzecznictwo stwierdzające, że uznanie będące aktem dyspozytywnym o ograniczonym zakresie obejmuje zarówno okoliczności faktyczne, jak i podstawę prawną danej sprawy, tzn. zespół obowiązujących przepisów, na podstawie których sąd ma wydać rozstrzygnięcie (wyrok SN z dnia 28 października 1976 r., III CRN 232/76, OSNCP 1977, nr 5-6, poz. 101, z glosami: S. Dalki, OSPiKA 1978, z. 3, poz. 50, A. Skąpskiego, OSPiKA 1978, z. 7-8, poz. 143 i J. Mokrego, PiP 1978, z. 10, s. 178 i n.). Pamiętać należy, iż art. 213 § 2 nie stanowi podstawy do badania i ustalania czy będące przedmiotem uznania roszczenie rzeczywiście przysługuje stronie powodowej. Wyjaśnienie przyczyn skłaniających pozwanego do dokonania uznania z reguły pozwala na ocenę przesłanek skuteczności wyrażonego uznania, określonych w art. 213 § 2 (zob. także A. Jakubecki, Kontradyktoryjność a poznanie prawy w procesie cywilnym w świetle zmian Kodeksu postępowania cywilnego, PS 1998, nr 10, s. 63). Bezskuteczność uznania wywołuje proces fikcyjny zmierzający do obejścia prawa bądź też pokrzywdzenia osób trzecich. W wyroku z dnia 7 grudnia 1978 r., I PKN 399/99, OSNP 2001, nr 8, poz. 271, Sąd Najwyższy stwierdził, że dopuszczalne jest uznanie powództwa z zastrzeżeniem, że roszczenie nie zostało zaspokojone przez osobę trzecią (tak w komentarzu do art.213 kodeksu postępowania cywilnego (Dz.U.64.43.296), [w:] H. Dolecki (red.), T. Wiśniewski (red.), I. Gromska-Szuster, A. Jakubecki, J. Klimkowicz, K. Knoppek, G. Misiurek, P. Pogonowski, T. Zembrzusi, T. Żyżnowski, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I)

W ocenie Sądu oświadczenie pozwanego o uznaniu nie jest sprzeczne z prawem ani z zasadami współzycia społecznego, a także nie zmierza do obejścia prawa. Nie ma bowiem żadnych podstaw, aby sądzić, że przedmiotowe oświadczenie jest fikcyjne i jedynie zmierza do obejścia prawa bądź też pokrzywdzenia osób trzecich. Z tych względów oświadczenie o uznaniu złożone przez pozwanego jest skuteczne.

Mając na uwadze uznanie przez pozwanego roszczenia powódki o ustalenie okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy, jakiemu uległa dnia 21.06.2011r., a przede wszystkim sporządzony przez niego w toku procesu protokół powypadkowy Sąd oddalił powództwo w tej mierze jako bezprzedmiotowe. Analizowane żądanie powódki zostało bowiem zaspokojone w trakcie procesu. Mając niniejsze na uwadze Sąd także oddalił wniosek dowodowy powódki o przesłuchanie świadków T. N., M. D., S. M. na okoliczność zaistniałego w dniu 21.06.2011r. wypadku przy pracy jako nieistotny w sprawie (k.92).

Przechodząc do kwestii roszczenia powódki o sprostowanie treści protokołu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy sporządzonego i zatwierdzonego przez pozwanego w dniu 26.03.2014r. wskazać należy, iż także ono zasługiwało na oddaleniu.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 01.07.2009 r. o ustaleniu okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy (Dz. U. 2009, 105, 870) pracownikowi służy prawo do określonej kontroli, przez zgłaszanie uwag i zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole powypadkowym. Rozporządzenie to nie wskazuje, czy i ewentualnie w jakim trybie możliwe jest ubieganie się przez pracownika o sprostowanie protokołu powypadkowego, przyznając poszkodowanemu prawo do zgłoszenia uwag i zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole powypadkowym (§ 11 ust. 2 w.w. rozp.). We wzorze protokołu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy, stanowiącym załącznik

do rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 16 września 2004 r. w sprawie wzoru protokołu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy (Dz. U. Nr 227, poz. 2298), w tzw. pouczeniu, jest informacja o tym, że poszkodowany pracownik, a w razie wypadku śmiertelnego, uprawniony członek rodziny zmarłego pracownika, mogą wystąpić do sądu rejonowego - sądu pracy z powództwem o ustalenie i sprostowanie protokołu (powypadkowego) na podstawie art. 189 k.p.c. Zdaniem Sądu pracownik ma prawo, co do zasady, domagania się sprostowania ustaleń zawartych w protokole powypadkowym, a podstawą takiego żądania są przepisy dotyczące prostowania świadectwa pracy stosowane w drodze analogii.

W piśmie procesowym z dnia 25.04.2014r. formułującym po raz pierwszy roszczenie o sprostowanie protokołu powypadkowego M. O. wskazała, iż ma interes prawny w sprostowaniu protokołu powypadkowego, gdyż od jego treści uzależnione jest ustalenie jej uszczerbku na zdrowiu w związku z wypadkiem w pracy oraz otrzymanie od ubezpieczyciela odszkodowania i zadośćuczynienia z tytułu poniesionej szkody (k. 75).

Po pierwsze należy zaznaczyć, iż w trybie sprostowania protokołu powypadkowego nie mogą być podważone wszelkie zapisy zawarte w protokole powypadkowym. Traktując informacje zawarte w protokole powypadkowym podobnie jak informacje zawarte w świadectwie pracy, należy stwierdzić, że w trybie sprostowania można ingerować w brzmienie danych, co do zasady niespornych, takich jak czas i miejsce wypadku, powołana podstawa prawna, czy też informacja o osobie poszkodowanego.

Ponadto Sąd zważył, że powódka wносиła o „sprostowanie treści protokołu z dnia 26.03.2014r., w subiektywnie interpretowany sposób i zgodny ze swoimi oczekiwaniami. Roszczenie w tym kształcie opierało się na brzmieniu art. 189 kpc, zgodnie z którym powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. W orzecznictwie wskazano, że pracownikowi, który nie dochodzi roszczeń odszkodowawczych bądź rentowych na podstawie przepisów dotyczących świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, ale ma interes prawny w ustaleniu, że określone zdarzenie zaistniało w okolicznościach nie pozbawiających go roszczeń z tejże ustawy - a ustalenia te decydują o jego prawach i związanych z nimi ewentualnie w przyszłości roszczeniach - przysługuje prawo wystąpienia do sądu rejonowego - sądu pracy z powództwem o ustalenie i sprostowanie protokołu powypadkowego na podstawie art. 189 kpc (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 1994 roku o sygn. II PZP 1/94). Jednocześnie w powołanym orzeczeniu wyrażono pogląd, że brak jest interesu prawnego w dokonywaniu powyższych ustaleń, jeżeli pracownik dochodzi równoległe roszczeń odszkodowawczych lub rentowych przed Zakładem Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd podziela powyższe poglądy i traktuje jako własne oraz zauważa, iż jedynym celem ubiegania się przez pracownika o dokonanie korekty sporządzonego przez pracodawcę protokołu powypadkowego jest ułatwienie w ubieganiu się o przyznanie świadczeń określonych w ustawie z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Należy zauważyć, iż powódka może podważać ustalenia dotyczące przyczyn zdarzenia z dnia 21.06.2011r. bezpośrednio w toku sprawy o świadczenie np. w sprawie o zasiłek chorobowy, o jednorazowe odszkodowanie, czy też zadośćuczynienie w związku z wypadkiem w pracy, a nie w sprawie o ustalenie w trybie art. 189 k.p.c., gdyż zgodnie z powszechnie przyjętym poglądem treść protokołu powypadkowego nie jest wiążąca przy ustalaniu prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2001 roku w sprawie o sygn. II UKN 425/2000, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 29 lipca 1999 roku w sprawie o sygn. III AUa 259/99).

Należy też podnieść, że orzecznictwo ustaliło zasadę, że nie ma interesu prawnego ten, kto może poszukiwać ochrony prawnej w drodze powództwa o zasądzenie świadczeń pieniężnych (np. gdy dług stał się już wymagalny) lub niepieniężnych (np. gdy prawo własności zostało już naruszone przez pozbawienie lub zakłócenie posiadania w rozumieniu art. 222 § 1 lub 2 k.c.). Zasada ta opiera się na założeniach, że, po pierwsze, wydanie wyroku zasądzającego możliwe jest, jeżeli także ustalona zostanie legitymacja czynna powoda oraz po drugie, że wyrok tylko ustalający istnienie stosunku prawnego nie zapewni ostatecznej ochrony prawnej, ponieważ nie jest - w przeciwieństwie do wyroków zasądzających - wykonalny na drodze egzekucji sądowej. Por. m.in. orzeczenie SN z dnia 13 kwietnia 1965

r., II CR 266/64, OSP 1966, z. 6-8, poz. 166; wyrok SN z dnia 22 listopada 2002 r., IV CKN 1519/00, Lex, nr 78333. (Komentarz do art. 189 kodeksu postępowania cywilnego, [w:] Bodio J., Demendecki T., Jakubecki A., Marcewicz O., Telenga P., Wójcik M.P., Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, Oficyna, 2008, wyd. III.)

Zatem jeżeli występuje roszczenie o ustalenie i o świadczenie, to pierwszeństwo ma roszczenie o świadczenie.

Tak jest właśnie w przedmiotowej sprawie. Jak wynika ze stwierdzenia pełnomocnika powódki powódka wystąpiła do ZUS-u o wypłatę jednorazowego odszkodowania z ustawy wypadkowej (k. 79).

Należy więc stwierdzić, że w niniejszym postępowaniu powódka nie ma interesu prawnego w żądaniu ingerencji w treść protokołu powypadkowego sporządzonego przez pracodawcę, która miałaby polegać m.in. na ustaleniu okoliczności i przyczyn oraz skutków zdarzenia z dnia 21.06.2011r., co w konsekwencji sprawia, że za zbędne należy uznać gromadzenie materiału dowodowego, który zdaniem strony powodowej stanowił podstawę do dokonania sprostowania. Z tego też względu Sąd oddalił wniosek dowodowy powódki o przesłuchanie świadków T. N., M. D., S. M. na okoliczność zaistniałego w dniu 21.06.2011r. wypadku przy pracy

Zauważyć też należy, z treści orzeczeń Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2007 roku w sprawie I UK 8/07 (OSNP 2008/15-16/228) oraz z dnia 4 listopada 2008 roku w sprawie II PK 89/08 wynika, że powództwo o ustalenie wypadku przy pracy jest dopuszczalne na podstawie art. 189 k.p.c., niezależnie od dochodzenia przez poszkodowanego pracownika świadczeń z ubezpieczenia społecznego, jednakże nie jest dopuszczalne, żądanie ustalenia treści tego protokołu powypadkowego w sytuacji, gdy pracodawca uznał zdarzenie za wypadek przy pracy i nie jest to w sprawie sporne. Odnosząc powyższe orzeczenia do przedmiotowej sprawy wskazać należy, iż okoliczność, że powódka uległa wypadkowi w pracy, co mogłoby stanowić interes prawny powódki, nie jest w ogóle na tym etapie postępowania sporna, a roszczenie dotyczy kwestii szczegółowych, które zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego nie mogą być wykazywane jako interes prawny.

Z uwagi na fakt, iż w niniejszym postępowaniu nie jest sporne, iż zdarzenie z dnia 21.06.2011r. jest wypadkiem przy pracy, a powódka domaga się jedynie ustalenia okoliczności i przyczyn zdarzenia poprzez ustalenie treści protokołu powypadkowego, Sąd na podstawie art. 189 kpc oddalił powództwo w analizowanym zakresie, wskazując brak interesu prawnego powódki. Sąd wziął pod uwagę argument powódki, że ustalenie w przedmiotowej sprawie będzie jej potrzebne do dochodzenia roszczenia o odszkodowanie i zadośćuczynienie z ustawy wypadkowej, a nic nie stoi na przeszkodzie, aby powódka w ramach postępowania o jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku z 21.06.2011r. oponowała ewentualnym argumentom na podstawie art.21 tzw. Ustawy wypadkowej z 2002 r., a następnie dochodziła zadośćuczynienia.

Ponadto jak wynika z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2011 r., w sprawie I PK 10/11, bez dokładnie określonego żądania w pozwie (art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c.) lub w toku czynności wyjaśniających (art. 468 § 2 pkt 1 k.p.c.), w szczególności co do rodzaju ochrony prawnej (powództwo o świadczenie, ustalenie lub ukształtowanie), nie jest możliwe rozpoznanie istoty sprawy. Proces cywilny może się prawidłowo toczyć tylko wówczas, gdy zostanie dokładnie sformułowane żądanie pozwu, co jest obowiązkiem powoda (art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c.). Jeżeli powód nie wykona tego obowiązku, w sprawach z zakresu prawa pracy należy w takiej sytuacji w toku czynności wyjaśniających doprowadzić do dokładniejszego określenia zgłoszonych żądań (art. 468 § 2 pkt 1 k.p.c.). OSNP 2012/19-20/233

Zdaniem Sądu powódka nieprawidłowo sformułowała swoje roszczenia. Początkowo wносиła tylko o ustalenie okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy, a następnie także o sprostowanie treści protokołu powypadkowego głównie w zakresie okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy. Po pierwsze, oba roszczenia dotyczą tego samego. Po drugie oba roszczenia są nieprecyzyjne do tego stopnia, że nie jest możliwe rozpoznanie istoty sprawy. Właściwym było by sformułowanie żądania np. w ten sposób, że powódka domaga się uznania zdarzenia z dnia. 21.06.2011r. za wypadek przy pracy.

Z powyższych względów Sąd oddalił powództwo.